

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Erfgoed en Kunsten

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie

1366872

Uw referentie

2018Z08379

Bijlagen

1

Datum 5 juni 2018

Betreft Antwoord op schriftelijke vragen van mw. Laan-Geselschap (VVD)

Hierbij zend ik u het antwoord op de vragen van het lid Laan-Geselschap (VVD) van uw Kamer inzake beschermingsprogramma wederopbouw 1959-1965.

De vragen werden mij toegezonden bij uw boven aangehaalde brief met kenmerk 2018Z08379.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Ingrid van Engelshoven

2018Z08379

Onze referentie
1366872

Antwoorden op de schriftelijke vragen van het lid Laan-Geselschap (VVD) van de Tweede Kamer der Staten-Generaal aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap inzake beschermingsprogramma wederopbouw 1959-1965 (ingezonden d.d. 07 mei 2018).

Vragen van het lid Laan-Geselschap (VVD) aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over het 'beschermingsprogramma wederopbouw 1959-1965'. (ingezonden 7 mei 2018)

Vraag 1

Bent u bekend met de 1e en 2e tranche van 187 monumenten uit de wederopbouwperiode 1940-1965 die door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) zijn aangewezen als Rijksmonument?

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Wat vindt u van het feit dat meerdere beeldbepalende en unieke topbouwwerken, die buiten het beschermingsprogramma vallen, momenteel niet worden beschermd omdat gemeenten (en het Rijk) terughoudend zijn met het toekennen van een monumentenstatus?

Antwoord 2

Al sinds de Modernisering van de Monumentenzorg (MoMo) in 2009 is er sprake van een terughoudend aanwijzingsbeleid en wordt er gewerkt met aanwijzingsprogramma's, waarvan het wederopbouwprogramma er één is. Met het aanwijzen van een beperkt aantal rijksmonumenten op programmatische basis, wordt van rijkswege gewerkt aan bewustwording van de waarde van deze categorie erfgoed. Dat gebeurt conform de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte door 30 gebieden in de Visie Erfgoed en Ruimte te benoemen als waardevolle woonwijken van nationaal belang en door toonbeelden van bebouwing als rijksmonument te beschermen. Onder meer uit de Erfgoedbalans 2017 en de Erfgoedmonitor van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed blijkt dat de maatschappelijke waardering voor het erfgoed uit 1940-1965 groeit en dat veel gemeenten gebouwen uit de wederopbouwperiode aanwijzen als gemeentelijk monument of ze op een andere manier behouden. Overigens betekent het feit dat een gebouw niet beschermd is niet dat het daarmee per definitie bedreigd is.

Vraag 3

Deelt u de mening dat wederopbouwparels, zoals bijvoorbeeld de St. Petrus' Bandenkerk te Son, moet worden beschermd tegen afbraak en/of verval?

Antwoord 3

Behoud van bijzonder erfgoed verdient vanzelfsprekend de voorkeur boven sloop en verval. Om verval te voorkomen kan bescherming als monument behulpzaam zijn, maar zorg en aandacht van eigenaar en gebruikers zijn minstens zo belangrijk. Na een zorgvuldige belangenafweging kunnen er overigens redenen zijn een gebouw te slopen. Die afweging wordt op gemeentelijk niveau gemaakt.

Vraag 4

Deelt u de mening dat wederopbouwparels, zoals bijvoorbeeld het Fatimahuis te Weert en De Machinist te Rotterdam, die volledig gerestaureerd zijn en tevens in gebruik zijn, als blijk van erkenning en waardering de status van Rijksmonument verdienen?

Antwoord 4

Allereerst spreek ik mijn waardering uit voor deze geslaagde herbestemmingen. Dergelijke projecten hebben een grote uitstraling voor de directe leefomgeving. Hoewel de status rijksmonument als een vorm van erkenning en waardering kan worden opgevat, is het instrument van bescherming bedoeld ter bescherming van cultuurhistorische waarden en niet primair als erkenning.

Vraag 5

Kunt u bevestigen dat in het 'Beschermingsprogramma 1959-1965' staat dat vanwege tijdsdruk nauwelijks gelegenheid tot overleg met het erfgoedveld, gemeenten en eigenaren is geweest? Bent u bereid om met hen in gesprek te gaan om te bezien of beeldbepalende en unieke topbouwwerken uit de wederopbouwperiode aan het beschermprogramma kunnen worden toegevoegd?

Antwoord 5

Bij het beschermingsprogramma 1959-1965 is juist veel tijd ingeruimd voor overleg met het erfgoedveld, gemeenten, provincies en erfgoedinstellingen zoals Heemschut en het Cuypers Genootschap. Zij hebben gereageerd op de groslijst die op basis van onderzoek door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed is opgesteld. Een aantal van hun suggesties voor aanwijzing is opgenomen in het definitieve beschermingsprogramma.

Gelet op dat constructieve vooroverleg en mijn terughoudende aanwijzingsbeleid, zie ik geen reden om hernieuwd met gemeenten in gesprek te gaan over het erfgoed uit de periode 1959-1965.

Vraag 6

Deelt u de mening dat gemeenten als onafhankelijke instantie, in plaats van alleen het Rijk, in staat mogen worden gesteld om gemeentelijke monumenten voor te dragen als Rijksmonument? Zo ja, op welke wijze gaat u dit mogelijk maken?

Antwoord 6

Alle voorstellen voor aanwijzing tot rijksmonument die ik ontvang, worden getoetst aan de uitgangspunten in de Beleidsregel aanwijzing rijksmonumenten en wijziging rijksmonumentenregister Erfgoedwet (25 juni 2016, nr. WJZ/1013167 (7544)). Dat houdt in dat de aanwijzing van monumenten of archeologische monumenten als rijksmonument bij voorkeur op basis van een aanwijzingsprogramma of verbeterprogramma gebeurt. Gemeenten worden op basis van de Erfgoedwet overigens altijd betrokken indien er binnen hun grondgebied nieuwe monumenten worden aangewezen.